C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-1540/24 Judecătoria Soroca sediul Central
1-24094757-03-21rji-06112024 Judecător Gh.Mîțu

D E C I Z I E
În numele Legii
16 decembrie 2024

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,
având în componența sa:
Președintele ședinței de judecată Ion Talpa
Judecători Oxana Mironov, Ghenadie Liulca

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr.6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc, împotriva încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 11.10.2024, prin care a fost admisă plângerea condamnatului **Vasile Verdeș** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ţinând cont de materialele prezentate instanței, pentru expunere asupra recursului, Colegiul, -

C O N S T A T Ă:

Prin încheierea Judecătoriei Soroca sediul Central din 11.10.2024 a fost admisă plângerea condamnatului Vasile Verdeș împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Vasile Verdeș a fost deținut în Penitenciarul nr.6 Soroca în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în perioada 25.03.2024-07.10.2024, în total 200 zile.

În condițiile art.473^4 alin.(4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului cu 11 zile, pentru perioada de 200 zile, în care s-a aflat în detenție, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție.

Termenul pedepsei de 8 ani închisoare stabilit lui Verdeș Vasile prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Sângerei din 12.04.2021, s-a redus cu 20 zile.

S-a obligat administrația instituției penitenciare nr. 6 Soroca, potrivit art.473[4] alin.(3) CPP, să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară urma să informeze instanța de judecată despre executarea încheierii.

Împotriva încheierii în cauză a declarat recurs directorul Penitenciarului nr.6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc, solicitând casarea încheierii, rejudecarea cauzei și respingerea plângerii înaintate.

În susținerea poziției a indicat, că la examinarea pretențiilor invocate de Vasile Verdeș , judecătorul de instrucție a apreciat superficial probele prezentate de reprezentatul instituției privind condițiile de detenție din instituția penitenciară în care este deținut Vasile Verdeș . Prin raportul prezentat şi anexele la acesta, au fost descrise cu lux de amănunte condițiile care sunt asigurate lui Vasile Verdeș pe parcursul deținerii în instituția respectivă, din care rezultă că au fost respectate standardele minime de întreținere a acestuia, și nicidecum nu pot fi apreciate condițiile de detenție ca inumane sau degradante.

Indică, că argumentul cheie pe care s-a fondat prima instanță, la aprecierea condițiilor de detenție ca fiind inumane şi degradante a servit spațiul de 4 m^2 ce ar trebui să revină fiecărui condamnat. Precizează faptul că, potrivit raportului în care se descriu condițiile de detenție în instituția penitenciară în care este deținut Vasile Verdeș, au fost prezentate datele cu privire la spațiul de deținere acordat acestuia, din care rezultă că norma de spațiu cu care a fost asigurat corespunde standardelor statuate, iar instanța contrar datelor indicate, s-a fondat pe constatările efectuate de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii (CPT) în rapoartele sale efectuate în rezultatul vizitelor întreprinse. Rapoartele (CPT) în urma vizitei din anul 2018 sânt deja învechite și nu corespund realității, dat fiind faptul că s-au efectuat schimbări (reparații curente pentru îmbunătățirea condițiilor).

Menționează, că prin Ordinul MJ nr.150 din 10.06.2022 privind stabilirea tipurilor de penitenciare, sectoarelor de detenție create în cadrul acestora și a capacității de deținere pentru flecare instituție-Capacitatea totală a Penitenciarului nr.6 Soroca constituie 753 locuri, cu respectarea normei de spațiu minim de 4 m^2 pentru un deținut (la moment fiind 589 condamnați). De remarcat că CPT nu susține în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standardelor poate fi considerată, în sine, ca fiind tratare inumană și degradantă a deținutului, atât timp cât se pot găsi și alți factori de atenuare, cum ar fi, în special, faptul că deținuții sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afară celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activități). Criteriul poate fi apreciat prin prisma condițiilor de detenție ca fiind un tratament inuman şi degradant, în cazul în care celulele sunt extrem de supraaglomerate sau, că în majoritatea cazurilor, combină o serie de elemente negative, cum ar fi: insuficiența numărului de paturi pentru toți deținuții; igiena precară; infectarea cu paraziți; ventilația, încălzirea sau

lumina insuficientă; lipsa salubrizării în celule și, în consecință, utilizarea de găleți sau sticle pentru nevoile naturii. Examinarea criteriului „spațiu acordat fiecărui deținut” prin prisma art.3 CEDO, urmează a fi efectuat cumulativ cu alți factori, care contribuie la aprecierea detenției ca fiind inumană şi degradantă sau infirmarea acestui fapt.

Consideră, că la caz, au fost argumentate toate chestiunile cu privire la: asigurarea condițiilor materiale de detenție sub aspectul amenajării şi dotării celulelor de detenție, asigurarea iluminării și ventilării, asigurarea cu obiecte de igienă și menaj, acordarea posibilității aflării în afara celulei în perioada de la deșteptare până la stingere, acordarea asistenței medicale necesare în condiții de confidențialitate și asigurarea condițiilor optime pentru exercitarea tuturor drepturilor prevăzute persoanelor aflate în detenție. Totodată, la examinarea cauzei nu au fost apreciate probele sub forma de planșe fotografice prezentate. Or, prin intermediul acestora se demonstrează direct netemeinicia pretențiilor invocate de Vasile Verdeș cu privire la condițiile în care se deține. Materialele fotografice au fost prezentate anume în scopul de a demonstra aflarea numitului în condițiile reale de detenție, prin prezentarea probelor vizibile, în susținerea argumentelor invocate în raport în această privință.

Specifică, că judecătorul de instrucție s-a ghidat exclusiv de alegațiile declarative ale condamnatului şi constatările generale indicate în rapoartele instituțiilor naționale și internaționale în domeniu respectării drepturilor omului. Astfel, raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speța, instanța a apreciat că plângerea acestuia este una întemeiată şi urmează a fi admisă cu emiterea unei soluții în favoarea condamnatului, bazându-se de problema supraaglomerării care a fost identificate în constatările respective şi care au fost trasate în repetate rânduri de Comitetul ONU împotriva torturii (2014, 2017), Comitetul european pentru prevenirea torturii (2015-2019), Avocatul Poporului (2002-2019) precum, Consiliul pentru prevenirea torturii (2017-2019) şi raportul Ombudsman-ului din 2019.

Conclude, că pe perioada detenției, condamnatul Vasile Verdeș nu a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, iar completul de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție, urmează să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate.

Remarcă, că condițiile de detenție asigurate condamnatului Vasile Verdeș în Penitenciarul nr.6 Soroca pot fi rezumate, după cum urmează: -în penitenciar, fiind asigurat cu loc de dormit şi obiecte de primă necesitate. încăperea este iluminată natural prin geamuri, de asemenea este iluminată şi artificial; -pe perioada detenției, i-a fost asigurat accesul la apă potabilă şi la blocul sanitar, cantina

penitenciarului unde se servește hrană caldă de 3 ori pe zi. Prepararea hranei s-a efectuat conform standardelor stipulate în Ordinul Ministerului Justiției nr.512 din 26.12.2007. De asemenea, s-a asigurat rația alimentară diversificată, fiind distribuite alimente după cum urmează; came de găină, pește congelat, ouă, lapte brânză, unt, margarină şi grăsimi animaliere. Blocul alimentar este format din: încăpere pentru prepararea hranei; încăpere pentru primirea hranei; încăpere pentru spălarea şi dezinfectarea veselei; sală pentru primirea hranei; -fiind în regimul comun de detenție, a beneficiat de posibilitatea de a se deplasa liber pe teritoriul penitenciarului, conform programului zilei; -s-a permis accesul la terenuri pentru minifotbal, sala dotată cu masă de tenis, sala de forță și biserică; -conform Hotărârii de Guvern nr.609 din 25.06.2006, lunar, a fost asigurat cu obiecte de toaletă şi menaj, accesorii de pat după necesitate. Totodată se poate de remarcat că, în penitenciar funcționează o baie comună cu cabine de duș, asigurată cu apă caldă, astfel condamnații au acces la baie cel puțin o dată pe săptămână. De asemenea pe teritoriul penitenciarului activează o spălătorie de haine, care este înzestrată cu mașini de spălat automate; -pentru asigurarea sănătății colective, permanent se spală şi se dezinfectează rezervoarele de apă de la stația de pompare a penitenciarului și s-au efectuat dezinsecția și deratizarea încăperilor conform graficului şi în baza contractelor încheiate cu agenții specializați; -pe parcursul detenției a beneficiat de asistența medicală necesară, în mod gratuit şi de medicamente în volumul stabilit de Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală.

Constată, că condițiile materiale de detenție în care se deține condamnatul Vasile Verdeș , sunt satisfăcătoare și nu depășesc pragul minim de severitate cerut de art.3 CEDO. Astfel, condamnatului în Penitenciarul nr.6-Soroca îi sunt asigurate condiţii corespunzătoare ce asigurau minimul necesar conform standardelor reglementate de legislația execuțional-penală.

Potrivit art.447 alin.(1) CPP, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces*, alin.(2) stipulând, că *instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței*.

Referință la caz a depus avocatul Alexandr Olișanschii în interesele condamnatului, pledând pentru respingerea recursului ca nefondat.

Verificând argumentele recursului în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, ținând cont de poziția condamnatului expusă în referință, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că recursul urmează a fi respins ca nefondat, soluția Colegiului fiind adoptată în conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) CPP, potrivit cărora, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *...respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: ...recursul este nefondat*.

În argumentarea soluției emise la caz, Colegiul menționează, că judecătorul de instrucție judecând plângerea înaintată de condamnatul Vasile Verdeș împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, a respectat normele procesuale, a verificat complet, obiectiv, suficient și în ansamblu împrejurările cazului, cât și argumentele formulate în plângere prin prisma raportului prezentat de către administrația instituției penitenciare, prin prisma Statutului Executării pedepsei de către condamnați aprobat prin HG nr.583 din 26.05.2006, prin prisma Raportului Consiliului pentru Prevenirea Torturii, și prin prisma practicii constante CtEDO, corect ajungând la concluzia privind admiterea acestei plângeri.

Colegiul penal apreciază, că judecătorul de instrucție corect, în baza circumstanțelor analizate, a constatat deținerea lui Vasile Verdeș în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO, în Penitenciarul nr.6 Soroca în perioada 25.03.2024-07.10.2024, în total 200 zile.

În plângerea depusă cât și în cadrul judecării plângerii, condamnatul Vasile Verdeș a invocat că, se deține în condiții inumane și degradante. A susținut că condițiile de detenție sunt rele, în celule sunt insecte parazitare, umezeală, lipsește parțial apa potabilă, baia se face doar o dată în săptămână.

Potrivit raportului prezentat de către administrația instituțiilor penitenciare, condamnatul Vasile Verdeș s-a deținut în Penitenciarul nr.6 Soroca, în perioada 25.03.2024-03.04.2024 în sectorul nr.6, secția/celula nr.3, cu suprafața de 42,14 m^2, în care se dețineau 4 persoane; în perioada 03.04.2024-29.07.2024, în sectorul nr.6, secția/celula nr.6, cu suprafața de 25,97 m^2, în care se deținea 5 persoane și în perioada 29.07.2024-07.10.2024, în sectorul nr.4, secția/celula nr.4, cu suprafața de 32,50 m^2, în care se deținea 8 persoane.

Secțiile sunt dotate cu pat; saltea; lenjerie de pat se distribuie la solicitarea deținutului; noptieră; scaun etc. Iluminarea naturală prin intermediul geamurilor și iluminarea artificială prin intermediul becurilor tip incadescență, ventilarea este naturală cu ajutorul geamurilor. Blocul sanitar este comun și separat de suprafața locativă care este dotat cu vecee de tip turcesc. Într-o altă încăpere sunt lavoare, unde deținuții au acces nelimitat pentru a se spăla pe mâini, dinți, etc. Penitenciarul nr.6 Soroca posedă o încăpere special amenajată unde se află 2 mașini de spălat haine cu capacitatea de 60 kg și respectiv 20 kg, de asemenea în încăpere se află și o centrifugă pentru a usca hainele mai repede iar o mașină de spălat este dotată cu o centrifugă. Totodată în încăperea dată se află și o mașină de cusut hainele în caz că hainele sunt deteriorate sau pentru a coase lenjeriile care s-au rupt. Lunar spălătoria este asigurată cu detergent de către Administrația Penitenciarului. Spații pentru uscarea hainelor se află în incinta zonelor locative în aer liber. Deținuții se îmbăiesc cu apă caldă cel puțin odată la 7 zile conform statutului executării pedepsei de către condamnați. Băile/dușurile sunt centralizate și se află în fiecare

zonă locativă. Conform unui grafic prestabilit deținuții au acces la baie. În ziua în care deținuții se îmbăiesc, apa se încălzește cu ajutorul cazangeriei centrale sau bateriilor solare amplasate pe acoperiș. În fiecare an, băile se împrospătează cu lapte de var. Deținuții au acces la apă potabilă permanent. Fiecare sector al Penitenciarului nr.6 Soroca este dotat cu lavoar care are acces la apă potabilă, de asemenea menționăm că în cazuri de deteriorări la apeductul orășenesc sau apeductul ce aparține instituției, imediat de către serviciul corespunzător se întreprind măsuri pentru înlăturarea problemei în cauză. Alimentarea deținuților este asigurată cu hrană caldă de 3 ori pe zi, la ore prestabilite, gratuit. Alimentarea deținuților se face din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor minime stabilite de guvern(HG nr. 609 din 29.05.2006). Hrana este verificată în permanență de către medicul instituției, ofițerul de serviciu și șeful cantinei, cu ulterioara notare a rezultatelor în registru de evidență a controlului asupra calității de pregătire a hranei. Penitenciarul este alcătuit din 2 zone locative unde își ispășesc pedeapsa deținuții, fiecare zonă locativă dispune de un teren unde deținuții au posibilitatea de a se plimba de la deșteptare până la stingere (cu respectarea programului zilei). În fiecare an, Penitenciarul nr.6 Soroca încheie un contract cu o firmă specializată privind prestarea serviciilor de dezinsecție și deratizare.

Deci, condamnatul Vasile Verdeș s-a deținut în Penitenciarul nr.6 Soroca, în perioada 08.06.2024-02.08.2024, în condiții unde se respecta norma spațiului locativ per persoană de 4 m^2.

Totodată, Colegiul penal constată, că judecătorul de instrucție întemeiat a stabilit și faptul, că pe parcursul perioadei vizate a fost plasat în cadrul Penitenciarului nr.6 Soroca în condiții precare, contrare prevederilor art.3 CEDO, și anume Vasile Verdeș a fost deținut în celule, unde umiditatea este ridicată, fiind şi mucegai pe pereți din cauza sistemului de ventilare, iluminare insuficientă, îmbăierea doar odată în săptămână, neluarea măsurilor de deratizare și dezinsecție, neasigurarea acordării asistenței medicale și tratament medical necesar.

Faptul, că condamnatul s-a deținut în celule populate cu diferite insecte, nu a fost contrazis în mod ferm de către administrația instituției penitenciare, or, prezentarea contractelor încheiate cu agenții economici specializați nu atestă că de facto deratizarea și dezinfectarea încăperilor a fost efectuată, iar dacă a fost efectuată nu atestă calitatea serviciilor prestate.

Deci la caz nu s-au prezentat actele, care ar confirma că la Penitenciarul nr.6 Soroca într-adevăr trimestrial a fost efectuată deratizarea și dezinfectarea încăperilor.

De asemenea se constată că au rămas necombătute ferm prin probe afirmațiile condamnatului despre umiditatea sporită în celulă, prezența mucegaiului pe pereți și despre asistența medicală insuficientă, administrația penitenciarului făcând în raport o descriere generală a condițiilor de detenție în cadrul

penitenciarului, neoferind răspuns concret, argumentat prin probe pe marginea pretențiilor invocate de condamnat, lăsând a fi dubioasă respectarea prevederilor art.3 CEDO.

Colegiul penal reține, că potrivit concluziilor din Raportul privind vizita de monitorizare efectuată la Penitenciarul nr.6 Soroca din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor la 14.12.2023, Serviciul medical al Penitenciarului nr.6 Soroca, nu corespundere cu standardele naționale de funcționare, nu dispune de autorizație sanitară şi nu este acreditat. În acest sens CpPT își exprimă îngrijorarea privind condițiile din serviciul medical și accesul nelimitat în serviciul medical al personalului nemedical. De asemenea în concluziile raportului CpPT a constatat existența problemelor grave privind condițiile igienice din spațiile de detenție, în multe celule fiind prezent mucegaiul, recomandând evaluarea condițiilor igienice în toate spațiile de detenție, pentru tratarea se nimicirea mucegaiului.

Deci, analizând minuțios textul raportului cu privire la evaluarea condițiilor de detenție ale deținutului Vasile Verdeș, prezentat de către administrația Penitenciarului nr.6 Soroca în prima instanță, precum analizând și argumentele recursului, Colegiul penal nu a regăsit expunerea argumentelor temeinice ce ar diminua credibilitatea pretențiilor invocate de condamnat.

Dintre aspectele detenției ale căror încălcări s-au constatat prin încheiere, recurentul nu argumentează la concret dezacordul cu constatarea judecătorului de instrucție a faptului nerespectării normei spațiului locativ, a populării insectelor în celulele în care se deținea condamnatul Vasile Verdeș, precum și a faptului că în secțiile penitenciarului umiditatea este sporită cu mucegai pe pereți, recurentul axându-se în mare parte la respectarea spațiului de detenție, reiterând cele expuse în Raportul de evaluare a condițiilor de detenție a condamnatului Vasile Verdeș în instituția penitenciară.

CtEDO în nenumărate ori a explicat, că dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art.3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului. Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată (cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, cauza Idalov c. Rusiei).

Respectiv, Colegiul penal la fel ca și judecătorul de instrucție consideră, că dificultățile cu care s-a confruntat Vasile Verdeș, pe parcursul detenției sale în perioada vizată în Penitenciarul nr.6 Soroca, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise.

În acest sens, Colegiul susține poziția judecătorului de instrucție, care justificat a notat, că sarcina probațiunii îi revine autorității, în custodia căruia se află sau s-a aflat persoana, la caz recurentul nu a probat că pe perioada menționată de detenție și de executare a pedepsei în Penitenciarul nr.6 Soroca, condamnatul Vasile Verdeș nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman şi/sau degradant, și că i-a fost acordat minimul de condiții a executării detenției, care de alt fel se rezumă nu doar la respectarea spațiului de detenție prevăzut de lege.

Astfel, având în vedere încălcările constatate în raport cu prevederile art.473[4] alin.(4) CPP, instanța întemeiat i-a redus pedeapsa condamnatului Vasile Verdeș, corect aplicând formula de calcul stipulată de legislator în textul legii, motivând eficient soluția luată, reducerea fiind una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre suferințele cauzate și reducerea instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

Ținând cont de cele menționate, instanța de recurs concluzionează, că cerințele invocate de recurent sunt neîntemeiate, careva temei de casare a încheierii nu s-au stabilit, fiind condiționată respingerea recursului și menținerea în vigoare a actului judecătoresc contestat.

Conducându-se de art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) CPP, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr.6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc, împotriva încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 11.10.2024, prin care a fost admisă plângerea condamnatului **Vasile Verdeș** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, se respinge ca nefondat, cu menținerea fără modificări a încheierii în cauză.

Prezenta decizie este irevocabilă.

Președinte de ședință: Judecător: Judecător:

Copia corespunde originalului.